

ARDINDAN

ALAEETTİN ESER'İN ARDINDAN

Hilmi YAVUZ

Alaettin Eser'in gerçekten hiç, ama hiç beklenmedik bir ölümlle, biz dostlarını şaşkırtacağı aklıma bile gelmezdi. Alaettin'in şaşkırtmalarına alışmıştık gerçi: yakinken apansız uzaklaşıp hemen hemen her gün gördüğü dostlarını aylarca aramadığı oluyor; içki konusunda tam bir 'şâri-bülleylivennehar' iken birden bire tövbekâr olup çilingir sofralarında süt içmeye başlıyor; satmaya kıyamadığını bildiğimiz bir kitabı, hiç ummadığımız birine, üstelik yok bahasına elden çıkarıyordu... Ama ölüm, ölüm evet, onu hiç beklemiyorduk.

Alaettin Eser'le hukukumuz, sanırım, otuz yıla yakındır. Yurt dışından döndüğüm 1969 yılında, bir eski kitap meraklısı olarak yeniden Sahhaflar Çarşısı'na düştüğümde, onunla ilk kez, İbrahim Manav'ın dükkanında tanıştığımı anımsıyorum. Ama elbette asıl dostluğumuz, eğer belleğim beni yanıltmıyorsa, 1987'den sonradır. Beyoğlu'nda, Sahne Sokağı'nda, eski Krepen Paşa'nın yerinde Aslı Han yükselmiş ve Beyoğlu Sahhaflar Çarşısı'na dönüşmüştü. Alaettin'in Aslı Han'da bir dükkan kiralayıp sahhaflığa başlaması da bu sırada oldu. Artık, akşamları mutlaka Alaettin'in dükkanına uğruyor ve dükkanda nerede olduğunu elimizle koymuş gibi bildiğimiz kitaplara değil, Alaettin'e takılıyor, onunla şakalaşılıyor sonra, çoğu kez, hep

birlikte Çiçek Pasajı'na 'yakışıklı' ve 'entel-
lektüel' Cavit'e intikal ediyorduk. Nevîzâde
Sokağı'nın içkievleri açılmamıştı henüz...

Bir süre sonra Alaettin'in dükkanının akşamüstü kadrosu genişlemeye başladı. Alaettin eski Tophane'liydi ve nedense polis çevresiyle sıkı fıkı bir dostluğu vardı. Akşamüstü dükkana sıklıkla uğrayanlar arasında (şimdi rahmetli oldu) eski 1. şube müdürü ve ünlü 'Komünist masası' eski şefi Adnan Kınay'ı, emekli Beyoğlu Emniyet Âmiri Şükrü Bey'i ve Malî Şube Müdürü sevgili Ferit Atalay Ağabey'i anımsıyorum.

Hasan Pulur (onu Alaettin'le ben tanıştırmıştım), çoğu kez, iflâh olmaz bir kitap meraklısı olan Dr. Sacit Kutlu'yla geliyor; Gündâğ Kayaoğlu, Erol Şadi Erdinç, Sabahattin Batur, Refik Lostar, Sefa Kaplan, bazen de büyük oğlum Ali Hikmet Yavuz bu defa cümbür cemaat Nevîzâde Sokağı'na (gününe göre Demgâh'a, Hasırlı'ya ya da Kadir'in yerine) gidiyorduk.

Bu sofraların ağırlık merkezi, dâima Alaettin Eser olmuştur. Hep ona takılındı. Hasan Pulur'la birbirimize sormuşuzdur: 'Nasıl oluyor da Alaettin Eser, sofranın merkezi olmayı başarıyor?' Yanıtı basitti aslında: Alaettin'de insanı onunla uğraşmaya kıskırtan bir 'negatif karizma' vardı. Bunu, 'negatif karizma'dan daha farklı bir deyişle anlatabil-

'Tozlu Rafların Şövalyesi' 2. Ankara Antika Kitap Müzayesi esnasında, kitapları esaslı bir muayeneden geçirirken, 26 Ocak 1997

mem mümkün değil! Belki ke 'hınzırca' bir karizma! Her neyse, Alaettin'in kendisine takınılmasından, dolayısıyla da masanın ağırlık merkezi olmaktan bir şikâyeti yoktu. Hasan Pulur'un tespit ettiği gibi, hesabın ödenmesine çok kısa bir süre kala, durup dururken hır çıkarıp gitmesi müstesna! Ben de Alaettin'in sofradan kalkılma vaktinin geldiğini hissetmedeki (İngilizler buna 'sense of ending' derler!) maharetine hayran olduğumu söyledim. Bütün bunlar, şakaydı elbette!.. Dedim ya, Alaettin'e takılmak, bizim için neredeyse bir âdet haline gelmişti.

Kitaplara ilişkin bilgisinin şaşırtıcı

olduğuna çok tanık olmuşumdur. *Özege Kataloğu*'nu neredeyse ezbere bilirdi. Aşırı içkiliyken bile hani kendi adını bile anımsayamayacağımı sandığımız durumlarda, kitaplara ilişkin soruları hiç duraksamadan ve doğru cevaplar vererek karşıladığını iyi biliyorum. Kendisi de bunu biliyordu kuşkusuz. Bir keresinde bana, kitabiyat bilgisinde hiç kimsenin rahmetli Prof. Dr. Adnan Sadık Erzi'nin eline su dökemeyeceğini söylemiş, arkadan da ilâve etmişti: 'Ben de fena değilim ha...' Gerçekten öyleydi.

Simurg Yayınevi'nin büyük bir kadirşinaslık göstererek bastığı *Seyahatname-i Hudud*, Alaettin Eser'in 'hayatının kitabı'dır. Bunu söylemem boşuna değil! Alaettin'in yaşamı, bu kitaba, evet bu tek kitaba, adanmıştı. Bütün yaşamı boyunca kendini bir tek şeye (bir amaca, bir objeye?) adayan nâdir insanlardan biriydi Alaettin Eser. *Seyahatname-i Hudud* neredeyse Faust'vâri bir tutkuydu onun için, bir varoluş nedeniydi sanki. *Seyahatname-i Hudud* yayımlandı; Alaettin'in bu dünyada yapacak birşeyi kalmamıştı artık...

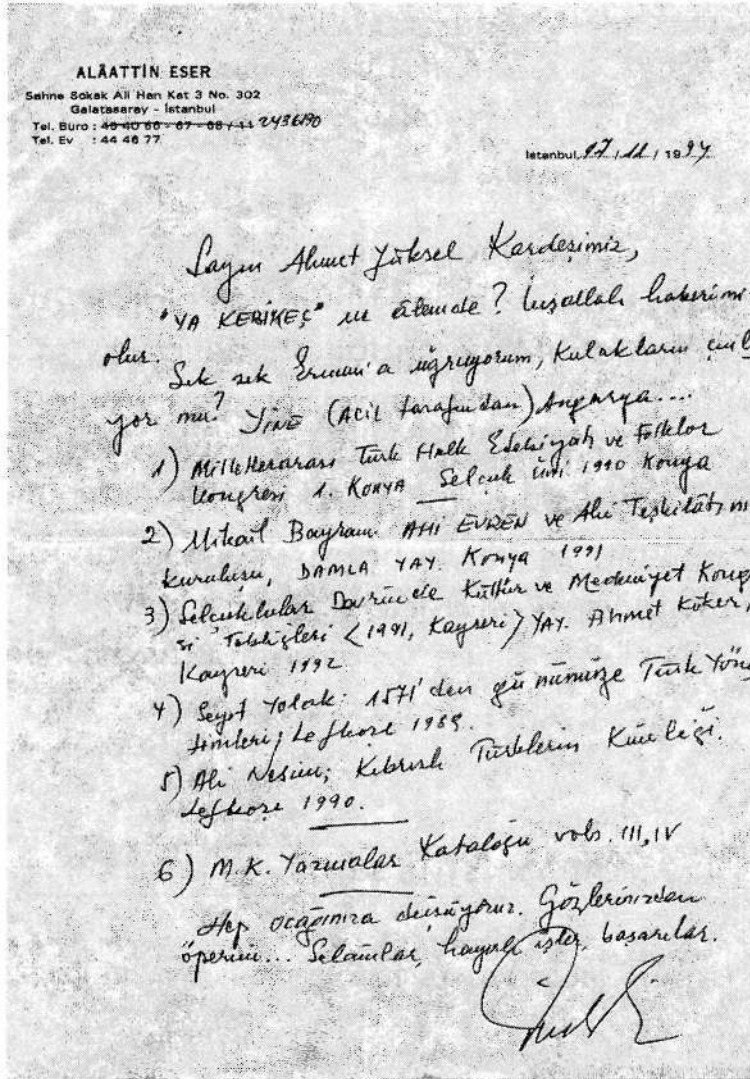
Bu tespitte yanılıyor olabilirim. Ama, Alaettin Eser'in (bana göre elbet!) *Seyahatname-i Hudud*'un yayımlandığı Mart 1997'den itibaren yavaş yavaş, gerek ruhsal ve gerekse bedensel olarak kötüleştirmekte olduğunu görüyorduk. Pera Yayıncılık'ın işleri onu Dünya'ya bağlıyordu gerçi, ama Tebriz'li Saib'in dediği gibi "Der-tecerrüd rişte dâri ez-taalluk sehl nîst". Yani "Dünya'dan el etek çekmişken, iplik kadar ona bağlı kalmak kolay bir şey değil'di...

1991 yılında Alaettin Eser için yazdığım bir yazıda şöyle demiştim: 'Alaettin Eser gerçek bir İstanbul beyefendisidir. Sahraftan çok (nedense!) bir gümrük komisyoncusuna benzer. Her gün traş olur ve bir gün bile kravatsız görülmemiştir.' Gerçekten de öyleydi.

1995 Ağustos'unda, Bodrum'da, Yahşi Yalısı'nda, insanlar üstlerinde başlarında ne varsa çıkarmışken, Alaettin Eser'i, o bunaltıcı Bodrum güneşi altında, ceketi, beyaz gömleği, kravatı ve jilet gibi ütülü pantolonuyla görünce, hiç şaşırılmamıştım. Bir beyefendi, her zaman

ve her yerde beyefendidir çünkü...

Alaettin Eser'in ölümünü duyan oğlum Ali Hikmet, büyük bir hüznle, bana 'Baba, bir yakınımızı kaybettik!' demişti. Doğruydu bu: Ölen, kardeşimdi benim...

ANKARA VİLAYETİ SALNÂMESİ

1325 (1907)

HAZIRLAYANLAR

Kudret EMİROĞLU-Ahmet YÜKSEL

Ömer TÜRKOĞLU-Ethem COŞKUN

Hakkı gereğince verilmemiş Osmanlı Yıllık/Salnâme geleneğine bağlı olarak 'Ankara Vilayeti' tarafından 15. def'a yayımlanan 1325/1907 salnâmesinin yeni harflerle yayımlanmasıyla, bugünkü Ankara, Kayseri, Yozgat, Çorum, Kırşehir illerinin bir bölümünün idari örgütlenmesi ve kadroları, toplumsal ve ekonomik yapıları ile derli toplu bilgi ve istatistikleri, dönemin kavrayışı ile araştırmacılara sunuyoruz.

ANKARA ENSTİTÜSÜ VAKFI YAYINLARI

İSTEME ADRESİ: KARANFİL SOK. BİRLİK İŞ MERKEZİ 5/2
06650 KIZILAY ANKARA

TEL-FAX: (312) 418 62 03